

تحلیل سیستماتیک پژوهش‌های مربوط به والدگری ذهن آگاهانه و کارکردهای اجرایی در دانش آموزان کم توانی ذهنی خفیف

فائزه آبسالان^۱، مهناز خسروجاوید^{۲*}، عباس ابوالقاسمی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

Absalan_faezeh@yahoo.com

۲- دانشیار، گروه روان شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

mkhjavid.psyc@yahoo.com

۳- استاد، گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

abasabolghasemi44@gmail.com

چکیده:

دانش آموزان کم توان ذهنی خفیف از نظر کارکرد اجرایی دارای ضعف بوده و در زمینه محیط خانه و شیوه والدگری نیز این افراد دارای مشکلاتی می باشند وجود کودک کم توان ذهنی مشکلات فراوانی را برای اعضای خانواده، به ویژه والدین ایجاد می کند، زیرا این کودکان نیازمند حمایت مداوم هستند لذا، تمرکز بر کارکرد اجرایی والدگری می تواند نقش مهمی در آینده کودکان مبتلابه کم توان ذهنی داشته باشد. روش مطالعه انجام این مطالعه مروری از نوع نظام مند است. جامعه آماری شامل تمام مقالات پژوهشی انجام شده در ایران است که در رابطه با کم توان ذهنی والدگری ذهن آگاهانه و کارکردهای اجرایی در دانش آموزان با و بدون کم توانی ذهنی خفیف تا سال ۱۴۰۱ منتشر شده است. فرایند جستجوی مقالات در اواسط دی ماه و سرزد کردن مقالات در هفته های میانی بهمن ماه سال ۱۴۰۱ صورت گرفت. در مرحله اول، شروع کار با هدف دستیابی به مطالعات مرتبط با موضوع، سه دسته از کلیدواژه های مرتبط از جمله «والدگری ذهن آگاهانه»، «کارکردهای اجرایی»، «کم توان ذهنی خفیف» را در بانک های اطلاعاتی معتبر انگلیسی و فادسی از جمله: گوگل اسکولار، بانک اطلاعات نشریه کشور، ایرانداک، ساینس دایرکت، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، بانک اطلاعات نشریه کشور، مگ ایران جستجو شدند. یافته ها: مشخص شد که کودکان کم توان ذهنی در کارکردهای اجرایی مشکلاتی دارند و بهبود والدگری ذهن آگاهانه تاثیر مثبتی بر کارکردهای اجرایی این کودکان دارد نتیجه گیری: برای بهبود زندگی و ولدگری ذهن آگاهانه که باعث افزایش اعتماد به خود در والدین و بهبود ویژگی حمایت گری در آنها می گردد تاثیر بسیار مطلوبی بر کارکرد اجرایی کودکان کم توان ذهنی خفیف آنها می گذارد.

کلیدواژگان: والدگری ذهن آگاهانه، کارکردهای اجرایی، کم توان ذهنی خفیف.

مقدمه:

یکی از شدیدترین ناتوانی‌های کودکان با نیاز ویژه، کم‌توان ذهنی^۱ است (نایر و همکاران^۲، ۲۰۲۱). کم‌توان ذهنی، یک اختلال تحولی است که با مشخصه نارسایی در عملکرد ذهنی و رفتار انطباقی در حوزه‌های اجتماعی، مفهومی و عملی تعریف می‌شود که دارای یک پیوستار است که با توجه به شدت آسیب عملکرد سازشی، شخص در طیف عمیق، شدید، متوسط و خفیف قرار خواهد گرفت (فلاین و همکاران^۳، ۲۰۲۰). اهمیت واکاوی و بررسی محیط خانه^۴ از آن جهت است که والدین به نقش اثرگذار خود در روند رشد و یادگیری کودک، پی ببرند و بر غنی‌سازی کیفیت محیط خانه بیفزایند (بذرافشان و همکاران، ۱۳۹۹). کارکردهای اجرایی^۵ یکی از عوامل مؤثر بر طرح ریزی حرکتی است. کارکردهای اجرایی توانایی‌های شناختی سطح بالاتر هستند که وظیفه کنترل و تنظیم رفتارهای هدف مدار را بر عهده دارند. این کارکردها مبتنی بر مؤلفه‌های شناختی مانند توجه، برنامه‌ریزی، آغازگری، بازداری فرآیندها و اطلاعات، انعطاف پذیری شناختی و نظارت بر عملکردها و اقدامات چندگانه هستند. براساس نظریه لوریا^۶، مغز انسان از سه واحد کارکرد اساسی تشکیل شده است که به صورت برهم کنشی با هم در ارتباط هستند (عابدی و همکاران، ۱۴۰۱). مشکلات رفتاری کودکان مبتلا به کم‌توانی ذهنی با متغیرهای فردی و خانوادگی ارتباط مثبتی دارد و شرایط نامناسب محیط خانواده می‌تواند موجب رشد رفتارهای مخرب کودکان شود (بیرد^۷ و همکاران، ۲۰۲۲). روبه‌رو شدن با این حقیقت که عضو جدید خانواده یک کودک کم‌توان ذهنی بوده، احتمالاً مسائل جدید و مضاعفی را برای والدین و سایر اعضای خانواده به همراه خواهد داشت (لانسکی^۸ و همکاران، ۲۰۱۵).

والدگری مادران می‌تواند باعث ارتقای کارکردهای اجرایی در فرزندان شود که شامل حمایت از کودکان برای تمرکز توجه، تشویق کودکان به استفاده از توانایی خود در انجام وظایف، حل مشکلات به‌تنهایی، افزایش اعتماد به نفس، تشویق به تخلیل، حمایت از اعمال و هیجان‌های خود است (تیسارا^۹ و همکاران، ۲۰۲۲). استفاده از روش‌های غیرمنطقی و تنبیهی به شیوه منفی و خوش‌خلقی و روش‌های منطقی به نحوه مثبت باعث تغییر رفتار کودک می‌شود (لیئو^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۱). سبک والدگری و ویژگی‌های منفی والدین مانند تنبیه، عدم حمایت، نادیده گرفتن، کنترل بیش‌ازحد می‌تواند بر پیامدهای رشدی کودکان و مشکلات رفتاری آن‌ها مؤثر باشد (محمد^{۱۱}، ۲۰۱۸). درواقع، هرچه والدین در وظایف کارکرد اجرایی خود بهتر عمل کنند، فرزندان آن‌ها نیز در کارکردهای اجرایی عملکرد بهتری خواهند داشت و سخت‌گیری بیشتر والدین در تربیت خود می‌تواند موجب کاهش کارکرد اجرایی کودکان

---

^۱. Intellectual Disabilities

^۲. Nayar

^۳. Flynn

^۴. Home environment

^۵. Executive functions

^۶. Luria

^۷. Baird

^۸. Lunskey

^۹. Thisara

^{۱۰}. Leou

^{۱۱}. Muhammad

شود (کروچو^۱ و همکاران، ۲۰۱۸). از جمله روش‌های موثر در بهبود ویژگی‌های روانشناختی والدین دارای کودکان مبتلابه اختلال‌های روانشناختی، والدگری ذهن‌آگاهانه^۲ است که می‌تواند موجب کاهش بازداری رفتاری و بهبود تنظیم هیجانی آن‌ها شود (بلشنر^۳ و همکاران، ۲۰۲۱). ذهن‌آگاهی شامل هدفمندی، عدم قضاوت و اظهار نظر در مورد آنچه رخ می‌دهد و بودن در لحظه حال است. شخص دارای ذهن‌آگاهی، حقایق درونی و بیرونی را بدون تحریف و آزادانه ادراک و قابلیت فراوانی در رویارویی با هیجان‌ها، شناخت‌ها و افکار دارند (اندریوس^۴، ۲۰۲۱).

والدگری ذهن‌آگاهانه به‌کارگیری ذهن‌آگاهی باهدف افزایش خودکارآمدی والدگری، تقویت والدگری به‌وسیله افزایش آگاهی در زمینه عوامل استرس‌زای والدین، ارتقای کیفیت توجه والدین و کاهش واکنش‌پذیری والدین است (ژانگ^۵ و همکاران، ۲۰۲۰). والدگری ذهن‌آگاهانه دربرگیرنده پنج فرایند گوش دادن، پذیرش بی‌طرفانه، خودنظم‌جویی، شفقت و آگاهی هیجانی است (فرانک^۶ و همکاران، ۲۰۲۱). ذهن‌آگاهی بالاتر با والدگری ذهن‌آگاهانه بیشتر همراه است که در ارتباط با استرس کمتر، افسردگی کمتر و کیفیت زندگی بالاتر والدین کودکان اختلال اوتیسم است (وانگ^۷ و همکاران، ۲۰۲۲). والدگری ذهن‌آگاهانه موجب کاهش مشکلات رفتاری فرزندان می‌شود (کوتسورس^۸ و همکاران، ۲۰۱۸). رالستون^۹ و همکاران (۲۰۲۱) بیان داشتند که ارتباط بین مشکلات رفتاری کودکان اوتیسم و افسردگی والدین تنها در والدینی که والدگری ذهن‌آگاهانه کمتری داشتند معنا دار بود و والدگری ذهن‌آگاهانه یک عامل محافظتی امیدوارکننده برای بهزیستی مراقبان کودکان اوتیسم است. رن^{۱۰} و همکاران (۲۰۲۰) مشاهده نمودند که والدین کودکان اوتیسم و والدین کودکان بهنجار رفتارهای والدگری متفاوتی را از خود ابراز می‌کنند. مک‌دونالد و هستینگ^{۱۱} (۲۰۱۰) به این نتیجه رسیدند والدگری ذهن‌آگاهانه نقش مهمی در پیش‌بینی فرزندپروری کودکان مبتلابه کم‌توانی ذهنی دارد. ازسویی، کودکان مبتلابه کم‌توانی ذهنی نارسایی‌ها و محدودیت‌هایی در کارکرد اجرایی مانند برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، تعیین اولویت‌ها و تفکر انتزاعی دارند (انجمن روان‌پزشکی آمریکا، ۲۰۲۱). کارکردهای اجرایی، کارکردهای مغزی هستند که رفتارهای ارادی و هدفمند را در نظر می‌گیرند، در مدیریت و یکپارچه‌سازی معطوف به هدف کمک می‌نمایند تا شخص پیامدهای کوتاه‌مدت و بلندمدت را به طور هم‌زمان مدنظر قرار دهد، فورا رفتار خود را ارزیابی کنند و بتوانند به روش مناسبی آن‌ها را تعدیل و تنظیم کنند (باکر^{۱۲}، ۲۰۲۱). کارکردهای اجرایی مجموعه‌ای از فرایندهای شناختی و فراشناختی است که به‌منظور مدیریت رفتار استفاده می‌شوند و مولفه‌های آن شامل فرایندهای شناختی مانند توجه، انعطاف‌پذیری شناختی^{۱۳}، حافظه کاری^{۱۴}، استدلال کلامی^{۱۵}، حل مسئله، بازداری پاسخ^{۱۶}، برنامه‌ریزی و شروع و پایش فعالیت‌ها است (توتسیکا^{۱۷}، ۲۰۲۱).

^۱. Korucu

^۲. Mindful Parenting

^۳. Belschner

^۴. Andrews

^۵. Zhang

^۶. Frank

^۷. Wang

^۸. Coatsworth

^۹. Raulston

^{۱۰}. Ren

^{۱۱}. MacDonald & Hastings

^{۱۲}. Baker

^{۱۳}. Cognitive flexibility

^{۱۴}. Working memory

^{۱۵}. Verbal reasoning

^{۱۶}. Response Inhibition

^{۱۷}. Totsika

سه مولفه شناختی اصلی کارکردهای اجرایی شامل بازداری (غلبه بر یک پاسخ)، حافظه کاری (نگهداری، نظارت، به‌روزرسانی و دستکاری حافظه کوتاه‌مدت) و تغییر توجه (تغییر منعطف بین تکالیف ذهنی) است (لند و سید^۱، ۲۰۲۳). کارکرد اجرایی فرایند پیچیده‌ای است که دربرگیرنده مهارت‌های تنظیم هیجان و رفتار است و مسیر تحول این کارکردها در آغاز کودکی شکل می‌گیرد، از پیش‌دبستان تا بلوغ و بزرگسالی تداوم دارد و به شخص اجازه می‌دهد تا اقدامات هدفمند انجام دهد (رابرز^۲، ۲۰۱۷).

تولد کودک کم‌توان ذهنی برای خانواده شوک شدیدی ایجاد می‌کند و موجب حالت‌های هیجانی ناپایدار، سازش‌نایافتگی، انزوای اجتماعی و بیماری‌های روانشناختی می‌شود (سوتینا و ساوساتی^۳، ۲۰۱۷). سلامت روان والدین تابعی از حضور کودک کم‌توان ذهنی در خانواده است و حمایت از سوی جامعه و افراد مهم زندگی می‌تواند متضمن سلامت روان این افراد باشد. جامعه حمایتگر به کمک ویژگی‌های شخصیتی فرد مانند ذهن‌آگاهی می‌تواند بر سلامت روان والدین کودک کم‌توان موثر باشد (هارتلی و شولتز^۴، ۲۰۱۵). ذهن‌آگاهی والدین می‌تواند موجب کاهش سطح استرس والدگری شود و آن‌ها از روش‌های سازگارانه‌تری استفاده کنند و به‌دنبال آن فرزندان نیز مشکلات رفتاری کمتری بروز دهند (گوویا^۵ و همکاران، ۲۰۱۹). توجه به ذهن‌آگاهی به‌عنوان یک توانمندی درون‌روانی در شرایط تنش‌آور همچون داشتن کودک کم‌توان ذهنی دارای اهمیت است. ازسویی، توانایی‌های شناختی که به فرد اجازه می‌دهد تا افکار خود را درمقابل با شرایط جدید کنترل کند، کارکرد اجرایی است. افراد مبتلا به کم‌توانی ذهنی در کارکردهای اجرایی دچار آسیب هستند و می‌توان آن را به هوش مرتبط نمود. اما باوجود آنکه کم‌توانی ذهنی باعث عملکرد کم در برخی از مولفه‌های کارکردهای اجرایی می‌شود، اما همه کارکردهای اجرایی به هوش مرتبط نیستند و الگوی یکسانی از نارسایی در کارکردهای اجرایی در تمام اشخاص با بهره‌هوشی کم حاصل نشد (رونماک^۶، ۲۰۱۴).

روش تحقیق:

مطالعه حاضر به روش مروری نظام مند یا سیستماتیک تدوین شده است که نوعی تحلیل ثانویه مطالعات پیشین محسوب می‌شود و بر اساس قوانین و اصول از پیش تعیین شده‌ای انجام می‌شود. جامعه این مطالعه نظام مند شامل تمام مقالات پژوهشی حاصل از مطالعات انجام شده در کشور ایران است که مربوط به والدگری ذهن آگاهانه و کارکردهای اجرایی در دانش آموزان با و بدون

کم توانی ذهنی خفیف

تا سال ۱۴۰۱ منتشر شده است. فرایند جستجوی مقالات در اواسط دی ماه و سرند کردن مقالات در هفته‌های میانی بهمن ماه سال ۱۴۰۱ صورت گرفت. در مرحله اول، شروع کار با هدف دستیابی به مطالعات مرتبط با موضوع، سه دسته از کلیدواژه‌های مرتبط از جمله «والدگری ذهن آگاهانه»، «کارکردهای اجرایی»، «کم توان ذهنی خفیف» را دربانک‌های اطلاعاتی معتبر انگلیسی و فادسی از جمله: گوگل اسکولار، بانک اطلاعات نشریه کشور، ایراندک، ساینس دایرکت، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، بانک اطلاعات نشریه کشور، مگ ایران جستجو شدند که در این مرحله ۱۰۰ مقاله به دست آمد. در مرحله دوم با توجه به عنوان مقالات، موارد تکراری و غیر مرتبط با موضوع پژوهش حذف شدند و ۸۲ مقاله باقی ماند. تعریف دقیق گروه هدف، روایی و پایایی ابزار (جمع‌آوری اطلاعات) نیز بررسی شدند. در نهایت ۹ مقاله برای ارزیابی نهایی باقی ماند. اطلاعات مورد نیاز از مطالعات با توجه به جدول یافته‌ها

^۱. Laland & Seed

^۲. Roebbers

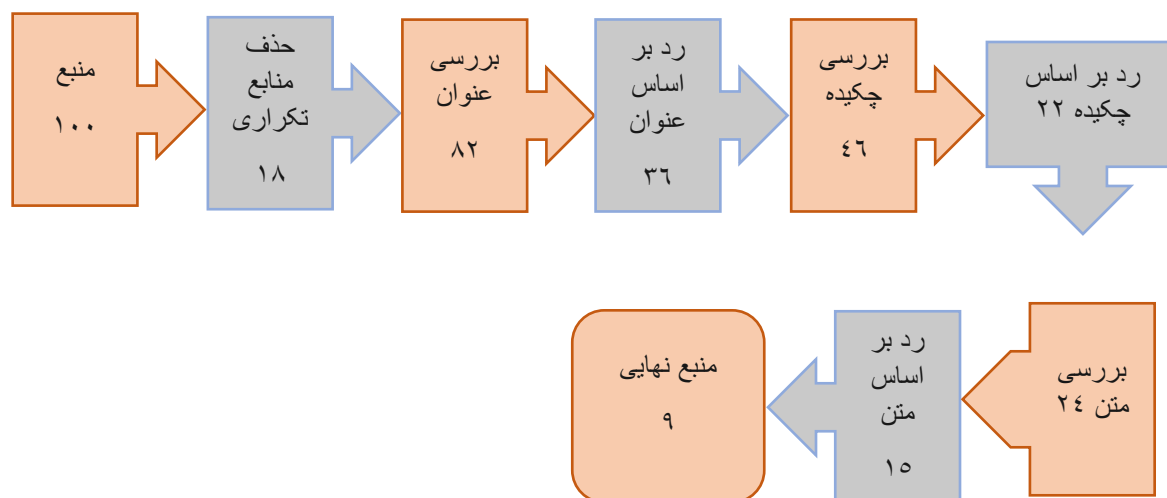
^۳. Sutinah & Saswati

^۴. Hartley & Schultz

^۵. Gouveia

^۶. Ronmark

استخراج شد تا برای تحلیل داده‌ها به صورت کیفی مورد استفاده قرار بگیرد. نگاره (۱) فلوجارت روند سرند کردن مقالات را نشان می‌دهد.

نگاره (۱) روند بررسی مقالات مورد استفاده

ملاک ورود: پژوهش‌های مرتبط با والدگری ذهن آگاهانه و کارکردهای اجرایی در دانش آموزان کم توانی ذهنی خفیف، مقالاتی که متن کامل بوده باشند، مقالاتی که کوتاه نبوده باشند، در عنوان مقاله کلید واژه‌های مربوط به آسیب بینایی، نابینایی، کم بینایی و کیفیت زندگی بوده باشد، مطالعه پژوهشی اصیل باشد و مروری و ثانویه نباشد، از ابزارهای استاندارد برای تشخیص و ارزیابی در پژوهش‌ها استفاده شده باشد، روش پژوهش به درستی و دقیق تعریف و اجرا شده باشد، گزارش پژوهش کامل باشد، پژوهش در کشور ایران انجام شده باشد.

ملاک خروج: مقالات مربوط با موضوع والدگری ذهن آگاهانه و کارکردهای اجرایی در دانش آموزان غیر کم توان ذهنی خفیف، مقالاتی که والدگری ذهن آگاهانه و کارکردهای اجرایی در دانش آموزان کم توان ذهنی خفیف همراه با ناتوانی دیگر را مورد بررسی قرار داده باشند، ابهام و ضعف در روش شناسی پژوهش وجود داشته باشد، و پژوهش در خارج از ایران انجام شده باشد.

جهت حصول اطمینان از کیفیت داده‌ها، پژوهشگر در این مطالعه مرتب به گام‌های قبلی نظیر سرند کردن، انتخاب مقالات و تحلیل مقالات باز می‌گشت تا اطمینان حاصل کند که نکته‌ای مورد غفلت قرار نگیرد، همچنین در این مطالعه به قوانین اخلاقی پژوهشی، پژوهشگر متعهد بود در تمامی مراحل کار اعم از جمع آوری و تحلیل داده‌ها و همچنین گزارش یافته‌ها صداقت و دقت کافی را در استفاده از منابع مختلف داشته باشد و حقوق معنوی تمام افراد مرتبط با پژوهش به صورت کامل رعایت شود.

یافته‌ها:

از مجموع مقالات باقی مانده، ۹ مقاله معیارهای ورود و خروج و کیفیت لازم برای ورود به مطالعه را داشت. مشخصات این مطالعات در جدول شماره (۱) قابل مشاهده است. در ادامه به برخی از ویژگی‌های این مقالات پرداخته می‌شود. بازه زمانی چاپ مقالات نهایی شده در فاصله سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۱ انجام شده بودند.

جدول (۱). مشخصات عمومی مقالات منتشر شده در زمینه والدگری ذهن آگاهانه و کارکردهای اجرایی در دانش آموزان کم توان ذهنی خفیف

ردیف	نویسنده و سال انتشار	عنوان	نوع مطالعه	محل انجام مطالعه	ابزارها مطالعه	نتیجه گیری
۱	درونواز و همکاران (۱۳۹۲)	مقایسه کارکردهای اجرایی در دانش‌آموزان دو زبانه و تک زبانه کم توان ذهنی (۱۳۹۲)	علی مقایسه‌ای	گلستان	آزمون عصب روانشناختی کولبیچ، آزمون دسته بندی کردن کارت‌های ویسکانسین و حافظه ارقام و کسلر	و بین کارکردهای اجرایی دانش آموزان دوزبانه و تک زبانه کم توان ذهنی تفاوت وجود ندارد و دوزبانگی در کودکان کم توان ذهنی تاثیر مثبت معنادار نداشته است.
۲	قرائتی و همکاران (۱۳۹۴)	مقایسه کارکردهای اجرایی در دانش آموزان کم توان ذهنی خفیف دختر و پسر	علی مقایسه‌ای	تهران	پرسشنامه استاندارد کارکردهای اجرایی ویسکانسین	بین کارکردهای اجرایی دانش آموزان کم توان ذهنی خفیف دختر و پسر تفاوت معناداری وجود ندارد.
۳	قرائتی و همکاران (۱۳۹۴)	مقایسه کارکردهای اجرایی در دانش آموزان با و بدون کم توان ذهنی خفیف	علی مقایسه‌ای	تهران	پرسشنامه استاندارد کارکردهای اجرایی ویسکانسین	بین کارکردهای اجرایی دانش آموزان کم توان ذهنی خفیف و بدون کم توان ذهنی تفاوت معناداری وجود دارد.
۴	پیرمحمدی و همکاران (۱۳۹۴)	مقایسه کارکرد اجرایی در کودکان کم توان ذهنی آموزش پذیر و کودکان اختلال طیف اتیسم	علی مقایسه‌ای	ارومیه	مقیاس کارکردهای اجرایی کولبیچ (۲۰۰۲)	گروه کودکان دارای اختلال طیف اتیسم در اجرایی عملکرد ضعیف تری از گروه کودکان کم توان ذهنی آموزش پذیر داشتند.

ردیف	سال انتشار و نویسنده	عنوان	نوع مطالعه	محل مطالعه	ابزار مطالعه	نتیجه گیری
۵	تقی زاده و همکاران (۱۳۹۵)	بررسی رابطه کارکرد اجرایی بازداری پاسخ و فراخنای حافظه فعال با توانش های ذهنی نظریه ذهن در کودکان ۷ تا ۱۲ سال مقطع ابتدایی	توصیفی همبستگی	مشهد	فرم ۳۸ سؤالی نظریه ذهن موریس و همکاران، آزمون استروپ و آزمون حافظه فعال و کسلر	به طور کلی کنشهای اجرایی به خصوص حافظه فعال و بازداری پاسخ نقش تعیین کننده ای در پیش بینی و تحول توانمندیهای ذهنی انسان من جمله توانش های نظری ذهن دارند. و بهبود این کنش ها منجر به درک شناخت بیشتر اجتماعی در انسان می شود.
۶	مدنی گیلوان و مقتدر (۱۳۹۸)	مقایسه کارکردهای اجرایی و مولفه های سازش یافتگی در دانش آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری	علی مقایسه ای	ماسال	آزمون عصب - روانشناختی و شخصیتی کوليج ^۱ (۲۰۰۰) پرسشنامه سازگاری دانش آموزان دبیرستانی (AISS) ^۲	نتایج نشان داد که بین نمره کل کارکردهای اجرایی و مولفه های تصمیم گیری، برنامه ریزی و بازداری دو گروه دانش آموزان با ناتوانی یادگیری و بدون ناتوانی یادگیری تفاوت معنادار وجود دارد. دانش آموزان با ناتوانی یادگیری نسبت به دانش آموزان بدون ناتوانی یادگیری دارای سطوح پایین تری از کارکردهای اجرایی بودند.
۷	قاسمی پور و روشن (۱۳۹۸)	نقش ذهن آگاهی و حمایت اجتماعی در پیش بینی سلامت روان مادران دارای کودک کم توان ذهنی	توصیفی - همبستگی	ملایر	پرسشنامه های متشکل از مقیاس های ذهن آگاهی (براون و ریان ^۳ ، ۲۰۰۹) مقیاس چند بعدی حمایت اجتماعی ادراک شده (زیمت ^۴ و همکاران، ۱۹۹۸) مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی (لاویبوند و لاویبوند ^۵).	از آنجا که نگهداری از کودک کم توان ذهنی، تنیدگی، اضطراب، و افسردگی مادران را افزایش میدهد، بنابراین لزوم طراحی مداخلات روانشناختی مبتنی بر افزایش ذهن آگاهی، ضروری است

^۱ . Coolidge & Thede

^۲ . Adjustment Inventory for high School Students

^۳ . Questionnaires consisting of mindfulness scales (Brown and Ryan, ۲۰۰۹)

^۴ . Zimet

^۵ . Lavibond and Lavibond

ردیف	سال انتشار و نویسنده	عنوان	نوع مطالعه	محل مطالعه	ابزار مطالعه	نتیجه گیری
۸	موسوی و دبیری (۱۳۹۸)	ذهن آگاهی بین فردی در والدگری، شایستگی والدینی، و حمایت اجتماعی ادراک شده مادران دارای کودک با نیازهای ویژه	علی مقایسه‌ای	قزوین	مقیاس ذهن آگاهی بین فردی در والدگری (دانکن ^۱ ، ۲۰۰۷)، مقیاس شایستگی والدینی (جانستون و ماش ^۲ ، ۱۹۸۹) و مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده (زیمت، داهلم، زیمت و فارلی ^۳ ، ۱۹۸۸)	نتایج پژوهش نشان داد بین دو گروه از مادران کودکان با و بدون نیازهای ویژه در ذهن آگاهی والدگری و شایستگی والدینی تفاوت معناداری وجود داشت. اما در حمایت اجتماعی ادراک شده بین دو گروه، تفاوت معناداری مشاهده نشد
۹	بدیعی و همکاران (۱۴۰۰)	اثربخشی آموزش والدگری ذهن آگاهانه بر تنظیم هیجان و بازداری رفتاری در والدین دارای کودکان مضطرب	نیمه آزمایشی	لارستان	مقیاس اضطراب کودکان پیش دبستانی اسپنس و همکاران، پرسشنامه تنظیم هیجان گارنفسکی و کرایج ^۴ و پرسشنامه سبک خلقی بازداری رفتاری گلدستون ^۵ و پارکر	نتایج نشان دهنده اثربخشی آموزش والدگری ذهن آگاهانه بر بهبود تنظیم هیجان و بازداری رفتاری در والدین دارای کودکان مضطرب بود. بنابراین، استفاده از روش آموزش والدگری ذهن آگاهانه در کنار سایر روش‌های آموزشی جهت بهبود ویژگی‌های روانشناختی به ویژه تنظیم هیجان و بازداری رفتاری در والدین دارای کودکان مضطرب توصیه کردند.

^۱. Scale of Interpersonal Mindfulness in Parenting (Duncan, ۲۰۰۷)

^۲. Parenting Competence Scale (Johnston and Mash, ۱۹۸۹)

^۳. Multidimensional Scale of Perceived Social Support (Zimmet, Dahlem, Zimet, & Farley, ۱۹۸۸)

^۴. Garnevsy and Kraij emotion regulation questionnaire

^۵. Goldstone Behavioral Inhibition Mood Style Questionnaire

مکان جغرافیایی مطالعات: مکان جغرافیایی در شهرهای مختلف پراکنده است؛ به طوری که ۲ مطالعه در تهران و دیگر مطالعات در شهرهای ارومیه، ملایر، ماسال، لارستان، قزوین و مشهد صورت گرفته بود.

از ۹ مقاله بررسی شده ۶ مطالعه علی مقایسه‌ای، ۲ مطالعه توصیفی همبستگی و ۱ مطالعه نیمه آزمایشی بودند.

ابزار گرد آوری اطلاعات: در این پژوهش‌ها در مجموع از ۱۰ ابزار برای گردآوری داده‌ها استفاده شده بود که عبارت بود از: پرسشنامه استاندارد کارکردهای اجرایی ویسکانسین ۳ بار، آزمون حافظه فعال ارقام و کسلسر ۲ بار، و دیگر ابزارها از جمله مقیاس چند بعدی حمایت اجتماعی ادراک شده ۲ بار، آزمون عصب روانشناختی و شخصیتی کولیک ۲ بار، مقیاس اضطراب کودکان پیش دبستانی (اسپنس و همکاران)، پرسشنامه تنظیم هیجان، پرسشنامه سبک خلقی بازداری رفتاری گلدستون و پارکر، مقیاس ذهن آگاهی بین فردی در والدگری، مقیاس شایستگی والدین، پرسشنامه متشکل از مقیاس‌های ذهن آگاهی، مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی، پرسشنامه سازگاری دانش آموزان دبیرستانی، فرم ۳۸ سوالی نظریه ذهن، آزمون استروپ و مقیاس کارکردهای اجرایی کولیک هر کدام ۱ بار مورد استفاده قرار گرفته است.

مطالعات به بررسی والدگری ذهن آگاهانه و کارکردهای اجرایی در دانش آموزان کم توان ذهنی خفیف و عوامل موثر بر آن، راهکارهای بهبود والدگری ذهن آگاهانه و کارکرد اجرایی در این افراد پرداخته‌اند که در ادامه برای مثال چند مورد از مطالعات و یافته‌های آن‌ها شرح داده می‌شود.

با توجه به بدیعی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان اثربخشی آموزش والدگری ذهن آگاهانه بر تنظیم هیجان و بازداری رفتاری در والدین دارای کودکان مضطرب با هدف تعیین اثربخشی آموزش والدگری ذهن آگاهانه بر تنظیم هیجان و بازداری رفتاری در والدین دارای کودکان مضطرب انجام دادند. مطالعه حاضر نیمه تجربی با طرح پیش آزمون و پس آزمون با گروه کنترل بود. جامعه پژوهش والدین دارای کودکان مضطرب شهرستان لارستان در سال ۱۳۹۸ بودند. تعداد ۴۰ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به صورت تصادفی ساده در دو گروه مساوی (هر گروه ۲۰ نفر) جایگزین شدند. گروه آزمون ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای (هفته‌ای یک جلسه) با روش والدگری ذهن آگاهانه آموزش دید و گروه کنترل آموزشی دریافت نکرد. ابزارهای پژوهش مقیاس اضطراب کودکان پیش دبستانی اسپنس و همکاران، پرسشنامه تنظیم هیجان گارنفسکی و کرایچ^۱ و پرسشنامه سبک خلقی بازداری رفتاری گلدستون^۲ و پارکر بودند. داده‌ها با آزمون‌های آماری و نرم افزار مناسب مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند. یافته‌ها نشان داد که گروه‌های آزمون و کنترل از نظر تحصیلات، سن و تعداد فرزند تفاوت معناداری نداشتند ($P > 0.05$) همچنین، گروه‌ها در مرحله پیش‌آزمون از نظر تنظیم هیجان مثبت و منفی و بازداری رفتاری تفاوت معناداری نداشتند ($P > 0.05$) اما در مرحله پس‌آزمون از نظر هر سه متغیر تفاوت معناداری داشتند ($P < 0.001$). نتایج نشان دهنده اثربخشی آموزش والدگری ذهن آگاهانه بر بهبود تنظیم هیجان و بازداری رفتاری در والدین دارای کودکان مضطرب بود. بنابراین، استفاده از روش آموزش والدگری ذهن آگاهانه در کنار سایر روش‌های آموزشی جهت بهبود ویژگی‌های روانشناختی به ویژه تنظیم هیجان و بازداری رفتاری در والدین دارای کودکان مضطرب توصیه کردند.

در تایید موارد فوق موسوی و دبیری (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان ذهن آگاهی بین فردی در والدگری، شایستگی والدینی، و حمایت اجتماعی ادراک شده مادران دارای کودک با نیازهای ویژه با هدف مقایسه ذهن آگاهی والدگری، شایستگی والدینی، و حمایت

^۱. Garnevsy and Kraij emotion regulation questionnaire

^۲. Goldstone Behavioral Inhibition Mood Style Questionnaire

اجتماعی ادراک شده بین دو گروه از مادران دارای کودک با و بدون نیازهای ویژه انجام دادند. روش پژوهش، توصیفی و از نوع تحلیلی مقایسه‌ای است. جمعه آماری پژوهش دو گروه از مادران کودکان با و بدون نیازهای ویژه ساکن شهر قزوین در سال ۱۳۹۷ بودند که ۱۰۷ مادر (شامل ۸۷ نفر دارای کودک بدون نیازهای ویژه و ۷۳ نفر دارای کودک با نیازهای ویژه) به روش نمونه‌گیری در دسترس و داوطلبانه برای شرکت در پژوهش به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزارهای سنجش شامل مقیاس ذهن آگاهی بین فردی در والدگری (دانکن^۱، ۲۰۰۷)، مقیاس شایستگی والدینی (جانستون و ماش^۲، ۱۹۸۹) و مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده (زیمت، داهلم، زیمت و فارلی^۳، ۱۹۸۸) بود. نتایج پژوهش نشان داد بین دو گروه از مادران کودکان با و بدون نیازهای ویژه در ذهن آگاهی والدگری و شایستگی والدینی تفاوت معناداری وجود داشت. اما در حمایت اجتماعی ادراک شده بین دو گروه، تفاوت معناداری مشاهده نشد. نتایج حاکی از پایین بودن نمرات شایستگی والدینی و بالا بودن نمرات ذهن آگاهی والدگری در مادران دارای کودکان با نیازهای ویژه در مقایسه با مادران دارای کودکان بدون نیازهای ویژه بود. استلزامات نتیجه به دست آمده در مقاله مورد بحث قرار گرفته است.

تقی زاده و همکاران (۱۳۹۵) با عنوان بررسی رابطه کارکرد اجرایی بازداری پاسخ و فراخوانی حافظه فعال با توانشهای ذهنی نظریه ذهن در کودکان ۷ تا ۱۲ سال مقطع ابتدایی با هدف بررسی رابطه بازداری پاسخ و حافظه فعال با سطح رشد تئوری ذهن دانش آموزان ابتدایی نشان داد که روابط مثبت و معنی داری بین کارکردهای اجرایی بازداری پاسخ، حافظه فعال با سطح رشد نظریه ذهن وجود دارد. همچنین بازداری پاسخ و حافظه فعال توانایی پیش بینی سطح رشد تئوری ذهن را دارند. همچنین نتایج پژوهش نشان داد که رابطه ای مثبت و معنی دار بین نظریه ذهن و بازداری پاسخ با فراخوانی حافظه فعال وجود دارد و به طور کلی کنشهای اجرایی به خصوص حافظه فعال و بازداری پاسخ نقش تعیین کننده ای در پیش بینی و تحول توانمندیهای ذهنی انسان من جمله توانش های نظری ذهن دارند. و بهبود این کنشها منجر به درک شناخت بیشتر اجتماعی در انسان می شود.

در این راستا مدنی گیلوان و مقتدر (۱۳۹۸) به مقایسه کارکردهای اجرایی و مولفه‌های سازش‌یافتگی در دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری پرداختند. تعداد ۶۰ دانش‌آموز دوره ابتدایی (۳۰ نفر دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری و ۳۰ نفر دانش‌آموزان بدون ناتوانی یادگیری) به روش نمونه‌گیری در دسترس برای دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری و هدفمند برای دانش‌آموزان بدون ناتوانی یادگیری انتخاب شدند. نتایج نشان داد که بین نمره کل کارکردهای اجرایی و مولفه‌های تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و بازداری دو گروه دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری و بدون ناتوانی یادگیری تفاوت معنادار وجود دارد. دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری نسبت به دانش‌آموزان بدون ناتوانی یادگیری دارای سطوح پایین‌تری از کارکردهای اجرایی بودند.

نتیجه گیری:

مطالعات (بدیعی و همکاران ۱۴۰۰؛ موسوی و دبیری ۱۳۹۸؛ قاسمی پور و روشن ۱۳۹۸) نشان دادند که فرزندپروری ذهن آگاهانه، یک مفهوم تازه‌ای در مطالعات فرزندپروری است و به عنوان مجموعه‌ای از شیوه‌ها یا مهارت‌های والدین توصیف گردیده که به دنبال تقویت آگاهی لحظه به لحظه در روابط والدین و فرزند است و نوع خاصی از فرزندپروری هدفمند و غیرقضاوتی است که بر حضور آگاهانه والدین در زمان حال و توجه به کودک بدون پیش داوری تاکید می‌نماید. تحت شرایط تنیدگی، مهارت‌های فرزندپروری برای اکثر والدین، افول می‌کند با این حال، فرزندپروری ذهن آگاهانه باعث پیشرفت در فرزندپروری تحت شرایط تنیدگی زیاد و همچنین

^۱. Scale of Interpersonal Mindfulness in Parenting (Duncan, ۲۰۰۷)

^۲. Parenting Competence Scale (Johnston and Mash, ۱۹۸۹)

^۳. Multidimensional Scale of Perceived Social Support (Zimmet, Dahlem, Zimet, & Farley, ۱۹۸۸)

کمک به والدین دارای فرزند با نشانه‌های آسیب‌های روانی می‌گردد آموزش فرزندپروری ذهن آگاهانه هم برای خانواده‌های دارای فرزند با اختلال‌های روانی و هم برای والدینی که تنیدگی والدینی یا مشکلات والدگری را تجربه می‌نمایند، مداخله‌ای موثر است. پژوهش چاپلین و همکاران حاکی از این است که رویکرد فرزندپروری ذهن آگاهانه در مقایسه با دیگر مدل‌های آموزشی فرزندپروری، تنیدگی والدین را سریع‌تر بهبود می‌بخشد. همچنین به‌بهانی و همکاران نشان دادند که آموزش فرزندپروری ذهن آگاهانه باعث کاهش تنیدگی والدینی، تعامل منفی والد-فرزند و ویژگی‌های مشکل ساز فرزندان در گروه مداخله شده است.

مطالعات (گیلوان و مقتدر ۱۳۹۸؛ و پیر محمدی و همکاران ۱۳۹۸؛ تقی زاده و همکاران ۱۳۹۵؛ قرائتی و همکاران ۱۳۹۴؛ و درنواز و همکاران ۱۳۹۲) نشان داد یکی از مهم‌ترین مشکلات افراد با کم توانی ذهنی خفیف و متوسط، تأخیر در اکتساب مهارت‌های اجتماعی است. کودکان کم توان ذهنی، با توجه به شدت کم توانی، مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی را با سرعت کمتری نسبت به دیگر کودکان به دست می‌آورند. دامنه لغات این کودکان محدود است، در تحول زبان دچار تأخیر هستند، و بسته به شدت کم توانی ذهنی دارای مشکلاتی در زبان دریافتی و بیانی، مهارت‌های گفتگو، ارائه یا دریافت اطلاعات هستند. فرد مبتلا به اختلال کم توانی ذهنی خفیف در مقایسه با همسالان خود از نظر تعاملات اجتماعی ناپخته‌تر عمل می‌نمایند. برای مثال ممکن است در درک درست سرخ‌های اجتماعی با مشکلاتی مواجه شوند. در این افراد برقراری ارتباط، گفتگو، و زبان در مقایسه با همسالان بیشتر عینی است و از رشدیافتگی لازم برخوردار نیست و در درک خطر در موقعیت‌های اجتماعی با محدودیت مواجه هستند، قضاوت اجتماعی آنها متناسب با سنشان نیست و فرد ممکن است توسط دیگران فریب بخورد. با وجود اینکه یکی از پیش نیازهای توسعه مهارت‌های اجتماعی کودکان، توانمندی در کارکردهای اجرایی است. پژوهش‌ها نشان داده اند که کودکان مبتلا به اختلال کم توانی ذهنی خفیف در کارکردهای اجرایی نیز نارسایی‌هایی دارند.

منابع :

- بدیعی، ا.، امیر فخری، آ.، سماوای، ع. و، محمدی، ک. (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش والدگری ذهن آگاهانه بر تنظیم هیجان و بازداری رفتاری در والدین دارای کودکان مضطرب. نشریه پژوهش توانبخشی در پرستاری، ۷(۳)، ۶۷-۶۸.
- بذرافشان، ع.، و ججتی، ح. (۱۳۹۹). تأثیر اجرای تئوری سازگاری Roy بر سازگاری اجتماعی مادران کودکان کم توان ذهنی. نشریه پرستاری کودکان، ۱۱(۷)، ۶۹-۶۳.
- پیرمحمدی، م.، سلیمانی، م.، و سلیمانی، ق.، قره ورن، ن. (۱۳۹۸). مقایسه کارکرد اجرایی در کودکان کم توان ذهنی آموزش پذیر و کودکان اختلال طیف اتیسم. پنجمین کنفرانس ملی نوآوری های اخیر در روانشناسی، کاربردها و توانمندسازی با محوریت رواندرمانی، تهران، <https://civilica.com/doc/922176>
- تقی زاده، ه.، سلطانی، ا.، منظری توکلی، ح.، ا.، زین الدینی میمند، ز. (۱۳۹۵). بررسی رابطه کارکرد اجرایی بازداری پاسخ و فراخنای حافظه فعال با توانش‌های ذهنی نظریه ذهن در کودکان ۷ تا ۱۲ سال مقطع ابتدایی. فصلنامه نسیم تندرستی دانشکده علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ۵(۳)، ۳۱-۴۰.
- درنواز، م.، استکی، م و باغداساریانس، آ. (۱۳۹۲). مقایسه کارکردهای اجرایی در دانش‌آموزان دو زبانه و تک زبانه کم توان ذهنی. فصلنامه علمی-پژوهشی طب توانبخشی، ۸(۴)، ۲۷۴-۲۸۵.
- قاسمی پور، ی.، ا.، روشن، ب. (۱۳۹۸). نقش ذهن آگاهی و حمایت اجتماعی در پیش بینی سلامت روان مادران دارای کودک کم توان ذهنی. سلامت روان کودک، ۶(۱)، ۱۷۷-۱۸۷.
- قرائتی، م.، پوشنه، ک.، علیزاده، ح. (۱۳۹۴). مقایسه کارکردهای اجرایی در دانش‌آموزان کم توان ذهنی خفیف دختر و پسر. دومین همایش ملی راهکارهای توسعه و ترویج علوم تربیتی، روانشناسی، مشاوره و آموزش در ایران، ۳(۱۲)، ۱۱-۲۳.
- موسوی، س.، ف.، دبیری، س. (۱۳۹۹). ذهن آگاهی بین فردی در والدگری، شایستگی والدینی، و حمایت اجتماعی ادراک شده مادران دارای کودک با نیازهای ویژه. فصلنامه سلامت روان کودک، ۷(۴)، ۹۹-۱۱۱.

- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5®)*. Washington, DC: American Psychiatric Association.
- Andrews, K., Dunn, J. R., Prime, H., Duku, E., Atkinson, L., Tiwari, A., & Gonzalez, A. (2021). Effects of household chaos and parental responsiveness on child executive functions: a novel, multi-method approach. *BMC psychology*, 9(1), 1-14.
- Baird, A.; Papachristou, E; Hassiotis, A & Flouri, E. (2022). The role of physical environmental characteristics and intellectual disability in conduct problem trajectories across childhood: A population-based Cohort study. *Environmental Research*, 202(2), 105811.
- Baker K, Devine R, NgCordell E, Raymond F, Hughes C. (2021). Childhood intellectual disability and parents' mental health: Integrating social, psychological and genetic influences. *The British Journal of Psychiatry*, 218(6), 310-322.
- Belschner, M; Cairncross, M & Miller, M. J.(2020). The Effectiveness of Mindfulness-Based Therapies for ADHD: A Meta-Analytic Review. <https://doi.org/10.1177/1087054710672030>
- Coatsworth, J. D; Timpe, Z; Nix, R. L; Duncan, L. G & Greenberg, M. T. (2018). Changes in Mindful Parenting: Associations With Changes in Parenting, Parent–Youth Relationship Quality, and Youth Behavior. *Journal of the Society for Social Work and Research*, 9(4), 321-340.
- Flynn, S., Hastings, RP., Burke, C., Howes, S., Lunskey, Y., Weiss, JA. (2020). Online mindfulness stress intervention for family carers of children and adults with intellectual disabilities: Feasibility randomized controlled trial. *Mindfulness*, 11(9), 2161-2170.
- Frank Prokhorenko, F. Korzeniowski,C; Ison, M. S & de Anglat,H. D. (2021). A Summary of the Developmental Trajectory of Executive Functions from Birth to Adulthood. *Psychiatry and Neuroscience*, 10(10), 12-30.
- Gouveia, P; Palma, P & Simoes, S. G.(2019). Energy poverty vulnerability index: A multidimensional tool to identify hotspots for local action. *Energy Reports*, 5(2), 187-201.
- Hartley, S. L & Schultz, H. M. (2010). Support Needs of Fathers and Mothers of Children and Adolescents with Autism Spectrum Disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 40(4), 1636-1648.
- Korucu, I; Rolan, E; Napoli, A. R; Purpura, D. J & Schmitt, S. A. (2021). Development of the Home Executive Function Environment (HEFE) Scale: Assessing its relation to preschoolers' executive function. *Early Childhood Research Quarterly*, 47(2), 9-19.
- Leuo Fay-Stammach, L & Brid Martin, B. (2021). *Pathway to Raising Emotionally o Raising Emotionally Regulated Children Mindfulness Studies Theses Graduate School of Arts and Social Sciences*, 12(7), 2-22.
- Lunskey, Y., Robinson, S., Reid, M., & Palucka, A. (2010). Development of a Mindfulness-Based Coping with Stress Group for Parents of Adolescents and Adults with Developmental Disabilities. *Mindfulness Journal*, 07-11.
- Muhammad, H. S.(2018). Parents' and teachers' beliefs about school readiness: Working toward developing more culturally relevant interventions. *International Public Health Journal*, 9(2), 211-219.
- Nayar, K., Sealock, J. M., Maltman, N., Bush, L., Cook, E. H., Davis, L. K., & Losh, M. (2021). Elevated polygenic burden for autism spectrum disorder is associated with the broad autism phenotype in mothers of individuals with autism spectrum disorder. *Biological Psychiatry*, 89(2), 476-480.
- Roebers, P. (2017). *The Preventive Dimension of Executive Function in Preschool Children*. Languages of publication, 2(11), 173-188.
- Rönmark, L. (2014). The Never Ending Shower: planning ability, intellectual disability and cognitive artifacts. *Kastamonu Education Journal*, 29(3), 70-719.
- Sutinah,S & Saswati, N. (2017). Psychoeducation therapy reduces burden and improves family ability in caring for mental retardation children. *Journal Of Education And Clinic*, 11(2), 1-9.

- Thisara, P; Chotibang, J; Fongkaew, W & Jintrawet, U. (2022). Perceptions and Experiences of Mothers on Parenting to Promote Executive Functions in Preschool Children. *Pacific Rim Int J Nurs Res*, 26(1) 10-12.
- Totsika, V; Liew, A; Absoud, M; Adnams, C & Emerson, E. (2022). Mental health problems in children with intellectual disability. *The Lancet Child & Adolescent Health*, 6(1), 23-33.
- Wong, K; Hicks, L. M; Seuntjens, T. G; Tretacosta, C. J; Hendriksen, T. H. G; Zeelenberg, M & van den Heuvel, M. I. (2022). Eudaimonic well-being in individuals with mild to moderate intellectual disability. *Research in Developmental Disabilities*, 128(2), 33-46.
- Zhong, J; Kuhn, L; Wang, T; Liu, C; Luo, R. (2020). The Interrelationships between Parental Migration, Home Environment, and Early Child Development in Rural China: A Cross-Sectional Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, doi:10.3390/ijerph17113862.

Systematic analysis of research related to mindful parenting and executive functions in mildly mentally retarded students

Faezeh Absalan^۱, Mahnaz Khosrojavid^{۲*}, Abbas Abolqasemi^۳

۱- Master student of psychology and education of exceptional children, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran

Absalan_faezeh@yahoo.com

۲- Associate Professor, Department of Psycholog, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran

mkhjavid.psyc@yahoo.com

۳-Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Human Sciences, Gilan University, Rasht, Iran

abasabolghasemi۹۹@gmail.com

Abstract

Students with mild mental retardation are weak in terms of executive function, and these people also have problems in the home environment and behavior. The existence of a mentally retarded child creates many problems for family members, especially parents, because these children need constant support. Therefore, focusing on the executive functions of parenting can play an important role in the future of children with intellectual disabilities. The study method of conducting this review is a systematic type. The statistical community includes all research articles conducted in Iran, which are related to conscious parenting and executive functions in students with and without mild mental retardation, published until ۲۰۲۳. has beenThe process of searching for articles was done in the middle of January and screening the articles in the middle weeks of February ۲۰۲۳. In the first stage, starting work with the aim of obtaining studies related to the subject, three categories of related keywords such as "mindful parenting", "executive functions", "mild mental retardation" in reliable English and Farsi databases. including: Google Scholar, Kishor Publications Information Bank, Irandoc, Science Direct, Jihad University Scientific Database, Kishor Publications Information Bank, Iran MagFindings: It was found that intellectually disabled children have problems in executive functions, and improving conscious parenting has a positive effect on the executive functions of these children. Conclusion: To improve life and conscious parenting, which increases self-confidence in parents and improves the quality of support Gray in them has a very favorable effect on the executive functioning of children with mild mental disabilities.

Keywords: mindful parenting, executive functions, mild mental retardation